

Kennisvergroting forensische geneeskunde: postmortaal onderzoek

Onderwerpen: forensische geneeskunde, aanvullend postmortaal onderzoek, postmortaal interval, onderzoeksinfrastructuur, promotie

Datum geplaatst: 7 juni 2021

Deadline: 23 augustus 2021, 14.00 uur

Inhoud

DOEL SUBSIDIEOPROEP	1
RANDVOORWAARDEN	2
Wie kan subsidie aanvragen	3
Welk bedrag kan aangevraagd worden	3
BEOORDELINGSCRITERIA	3
Relevantiecriteria	3
Kwaliteitscriteria	5
PROCEDURE & TIJDPAD	5
Beoordelingsprocedure	5
Tijdpad	6
INDIENEN	6
Indiening (via Mijn ZonMw)	6
TIPS	6
Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag	6
Inhoudelijke vragen	6
Technische vragen	7
Downloads en links	7

DOEL SUBSIDIEOPROEP

Deze subsidieoproep is onderdeel van het programma Forensische Geneeskunde en is gericht op onderzoek naar het verbeteren van de vaststelling van de doodsoorzaak en het postmortaal interval. De subsidieoproep heeft als doel om 2 onderzoeksprojecten te werven die dit onderwerp nader uitdiepen.

Forensische geneeskunde

Forensische geneeskunde is gericht op medisch onderzoek en advisering in het kader van handhaving, opsporing en strafrechtspleging. Een forensisch arts stelt bijvoorbeeld (niet-natuurlijke) doodsoorzaken vast, doet onderzoek naar postmortale verschijnselen, beschrijft letsels, en voert onderzoek uit bij (kinder)mishandeling en bij zedendelicten. In Nederland maakt de medische arrestantenzorg ook onderdeel uit van het forensische geneeskunde vak, waarbij de forensisch arts werkt met een kwetsbare groep waarbij verslaving, acute intoxicaties en verward gedrag veel voorkomende problemen zijn.

Doel programma

ZonMw heeft in 2020 opdracht gekregen van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en het ministerie Justitie en Veiligheid (J&V) voor de uitvoering van een onderzoeksprogramma Forensische Geneeskunde. Het doel van het programma is het ontwikkelen en bijeenbrengen van kennis voor kwaliteitsverbetering en de professionalisering van de eerstelijns forensische geneeskunde en de daarbij behorende randvoorwaarden, zoals een (onderzoeks)data infrastructuur. Dit doel willen we bereiken via 2 programmalijnen:

- kennisontwikkeling
- kwaliteitsbevordering en richtlijnontwikkeling

Deze subsidieoproep valt binnen de programmalijn 'kennisontwikkeling'.

Het programma sluit aan bij de kennishiaten uit de kennisagenda 2019-2024 van het Forensische Medische Genootschap (FMG)¹. In de kennisagenda zijn 8 kennishiaten vastgesteld, waarbij het programma Forensische Geneeskunde gericht is op 6 van de 8 kennishiaten.

Momenteel staan er binnen het programma in totaal 3 subsidieoproepen open. Naast deze subsidieoproep is er een subsidieoproep gericht op kennisvergroting omtrent beoordeling en interpretatie van letsel en een subsidieoproep gericht op de (door)ontwikkeling van een onderzoeksdata-infrastructuur voor de forensische geneeskunde.

Postmortaal onderzoek

Deze subsidieoproep heeft betrekking op de kennishiaten 1 en 5, beide gericht op postmortaal onderzoek:

- Kennishiaat 1: Welke vormen van aanvullend onderzoek kunnen bijdragen aan een nauwkeurige vaststelling van de doodsoorzaak?
- Kennishiaat 5: Hoe kan de vaststelling van het postmortaal interval en van postmortale veranderingen verbeterd worden?

De te honoreren projecten zijn gericht op het beantwoorden van deze onderzoeksvragen. Een aanvraag richt zich op één van de twee kennishiaten. Er wordt per kennishiaat één project gehonoreerd.

Aanvullend onderzoek vaststelling doodsoorzaak²

Wanneer een stoffelijk overschot wordt aangetroffen, voert de forensisch arts uitwendig onderzoek uit aan het lichaam om de aard en oorzaak van het overlijden te achterhalen. Uit internationaal, maar ook Nederlands onderzoek, is gebleken dat er discrepanties zijn tussen de conclusies van de schouwend forensisch arts en de diagnose gesteld na obductie door een (forensisch) patholoog. Het is daarom van belang dat de forensisch arts beter is toegerust met onderzoeksmogelijkheden voor het vaststellen van de doodsoorzaak. De onderliggende kennishiaten in de kennisagenda kunnen hier richting aan geven.

¹ <https://www.forgen.nl/kennisagenda>

² <https://www.forgen.nl/kennisagenda>, bladzijde 25

Postmortaal interval³

Eén van de eerste vragen die door de forensisch arts beantwoord moet worden, is de vraag wanneer de persoon precies is overleden. Een juiste schatting van de tijd die verstreken is tussen overlijden en de lijkshouw (het postmortaal interval) is een belangrijk aspect bij het opsporingsonderzoek, omdat bij verdenking van een misdrijf het alibi van een mogelijke verdachte gecontroleerd wordt. In de huidige praktijk wordt voor het schatten van het postmortaal interval gebruik gemaakt van het zogenaamde Henßge nomogram. Deze methode kent echter beperkingen en het geschatte interval is vaak niet nauwkeurig genoeg. Er zijn andere methoden nodig om het postmortaal interval nauwkeurig vast te stellen.

Doelgroep

De doelgroep van het de projecten zijn volwassenen en kinderen. In de projecten wordt, waar relevant, de kennis, ervaring en infrastructuur van de NODOK-procedure toegepast op de volwassen doelgroep.

Resultaten

Met de te honoreren onderzoeksprojecten wordt nieuwe kennis verkregen die de kennishiaten (deels) beantwoordt en de betreffende onderwerpen nader uitdiepen. De resultaten van de projecten zijn minimaal toepasbaar in de eerstelijns forensische praktijk en sluiten aan bij de behoefte van de eerstelijns forensische praktijk. Met de ontwikkelde kennis worden forensische artsen in staat gesteld om *evidence based* te werken. De resultaten zijn niet alleen van belang voor het forensisch geneeskundige werk, maar ook voor het aanleveren van *evidence based* rapporten ten behoeve van het strafrecht en voor het adviseren van de Officier van Justitie (OvJ), waarop de OvJ een vervolgbeslissing kan nemen. De resultaten leveren bouwstenen op voor (nieuw te ontwikkelen) richtlijnen.

Versterking onderzoeksinfrastructuur

Naast het beantwoorden van de kennishiaten uit de kennisagenda van het FMG, wil het programma bijdragen aan het versterken van de onderzoeksinfrastructuur van de forensische geneeskunde. In deze subsidieronde wordt daarom ingezet op het vergroten van de onderzoekscapaciteit door de aanstelling van minimaal 1 promovendus. Er moet worden samengewerkt met aanpalende (forensische) disciplines (zoals politie, partijen in de strafrechtketen, forensisch medisch onderzoek in de tweede lijn). Daarnaast moeten forensisch artsen en forensisch artsen in opleiding betrokken te worden in de uitvoering van het onderzoek.

Binnen de projecten wordt waar nodig samengewerkt met het te honoreren project over de doorontwikkeling van de onderzoeksdata-infrastructuur. Verzamelde data voldoen aan de FAIR-principes⁴ en data worden beschikbaar gesteld voor toekomstig gebruik binnen de onderzoeksdata-infrastructuur.

RANDVOORWAARDEN

Uitsluitend onderzoeksvoorstellen die voldoen aan alle hieronder beschreven randvoorwaarden worden in behandeling genomen:

- Een aanvraag is gericht op het beantwoorden van kennishiaten 1 of 5 uit de kennisagenda FMG. In de aanvraag is duidelijk op welke kennishiaat het project is gericht.
- Een aanvraag richt zich op één van de twee kennishiaten. Het is toegestaan om meerdere aanvragen in te dienen, dus zowel een aanvraag voor kennishiaat 1 als voor kennishiaat 5.
- De hoofdaanvrager en/of projectleider is een gepromoveerde onderzoeker met bij voorkeur een achtergrond in de forensische geneeskunde en heeft aantoonbare ervaring met forensisch onderzoek in de eerstelijns forensische praktijk.
- Binnen een project wordt minimaal 1 promovendus aangesteld. De promovendus heeft een achtergrond in de forensische geneeskunde.
- De resultaten van het project zijn minimaal gericht op de eerstelijns forensische praktijk en toepasbaar voor de eerstelijns forensisch arts.

³ <https://www.forgen.nl/kennisagenda>, bladzijde 29

⁴ <https://www.zonmw.nl/en/research-and-results/fair-data-data-management/fair-principles-fairmetrics/>

Wie kan subsidie aanvragen

Universiteiten, umc's, hogescholen en andere onderzoekorganisaties⁵ die onderzoek doen op het gebied van forensisch (medisch) onderzoek kunnen subsidie aanvragen. Samenwerking tussen onderzoeksorganisaties is toegestaan. De hoofdaanvrager en/of projectleider is een gepromoveerde onderzoeker met bij voorkeur een achtergrond in de forensische geneeskunde en heeft aantoonbare ervaring met forensisch onderzoek in de eerstelijns forensische praktijk. Er dient te worden samengewerkt met aanpalende (forensische) disciplines (zoals politie, partijen in de strafrechtketen, forensisch medisch onderzoek in de tweede lijn). Daarnaast moeten forensisch artsen en forensisch artsen in opleiding betrokken worden bij de uitvoering van het onderzoek. Bij voorkeur wordt minimaal 1 leerstoelhouder gericht op forensische geneeskunde betrokken bij het project.

Het is toegestaan om in deze ronde zowel een subsidieaanvraag in te dienen op kennishiaat 1 als kennishiaat 5.

Welk bedrag kan aangevraagd worden

Voor deze subsidieronde is € 800.000,- beschikbaar. Per subsidieaanvraag kan maximaal € 400.000,- worden aangevraagd. Het streven is om 2 projecten te honoreren. De looptijd van een project is minimaal 36 maanden tot maximaal 48 maanden. Cofinanciering (in cash of in kind) is een pré, maar geen vereiste.

Opdrachtverlening aan derden

Als honorering plaatsvindt, verleent ZonMw subsidie aan de aanvrager.

Als de aanvrager projectactiviteiten door derden laat uitvoeren, wordt dit gezien als opdrachtverlening. De aanvrager dient hierbij de aanbestedingsregels die van toepassing zijn in acht te nemen. Houdt er rekening mee dat inkoop/aanbesteding onder dezelfde voorwaarden moet plaatsvinden als die waaronder de subsidie wordt verstrekt. Dit moet aanvrager met betrokken partijen vastleggen in een (marktconforme) schriftelijke overeenkomst waarbij bedongen wordt dat resultaten op voorhand aan de aanvrager worden overgedragen. Daarnaast betekent dit de aanvrager in de subsidieaanvraag en de begroting duidelijkheid moet verschaffen over de te maken kosten (inclusief BTW).

Let op: bovenstaande is niet van toepassing als er wordt samengewerkt met organisaties die zowel een wettelijke taak uitoefenen als economische activiteiten (in de zin van het EU staatssteunrecht) verrichten, moeten aangeven of zij de te subsidiëren activiteiten verrichten in het kader van hun wettelijke taak (niet-economische activiteit). Onder verwijzing naar de desbetreffende wetsartikel moeten deze organisaties motiveren of de te subsidiëren activiteiten vallen onder de wettelijke taak

NB: alle publicaties die voortkomen uit wetenschappelijk onderzoek dat geheel of gedeeltelijk door ZonMw gesubsidieerd is dienen direct (zonder embargo) Open Access beschikbaar gesteld te worden, overeenkomstig met het ZonMw Open Access beleid. Het artikel dient gepubliceerd te worden onder toepassing van de *Creative Commons* Naamsvermelding ([CC BY 4.0 licentie](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)). Indien de auteur het noodzakelijk acht om af te wijken van CC BY 4.0 licentie, dient de alternatieve keuze onderbouwd en goedgekeurd te worden. U kunt kosten voor Open Access publicaties opnemen in de projectbegroting tot een maximumbedrag van € 5.000,- (gespecificeerd met 'Open Access'). Andere routes zijn toegestaan, echter is deze tegemoetkoming in kosten enkel mogelijk als u volgens de volledig gouden Open Access route publiceert. Meer informatie over het ZonMw Open Access beleid, de voorwaarden en mogelijkheden, vindt u op [onze website](https://www.zonmw.nl/nl/subsidies/voorwaarden-en-financien/vrijstellingsverordeningen-staatssteun/).

BEOORDELINGSCRITERIA

Voor dit programma wordt voor het indienen en beoordelen van projectvoorstellen gebruik gemaakt van de standaardprocedures van ZonMw. De programmacommissie beoordeelt de relevantie, kwaliteit en begroting van alle aanvragen. Hieronder staan de relevantie- en kwaliteitscriteria die van toepassing zijn.

Relevantiecriteria

Onderbouwing aansluiting kennishiaten

- Het project is gericht op het beantwoorden van kennishiaat 1 of 5 uit de kennisagenda van de

⁵ Voor de definitie van onderzoeksorganisaties zie: <https://www.zonmw.nl/nl/subsidies/voorwaarden-en-financien/vrijstellingsverordeningen-staatssteun/>

FMG. Uit de subsidieaanvraag komt duidelijk naar voren hoe het project bijdraagt aan het beantwoorden van het kennishiaat en welk aanvullend onderzoek naar verwachting nodig is om de gehele vraag te beantwoorden.

- Het is duidelijk omschreven hoe de kennis op het onderwerp wordt uitgediept en hoe dit is onderverdeeld in deelprojecten.

Onderbouwing van de doelgroep

Onderbouw de doelgroep van het project en hoe het project aansluit op de kennis, ervaring en infrastructuur van de NODOK-procedure.

Praktijkgerichtheid van de resultaten en toepasbaarheid

- Het project levert aantoonbaar nieuwe, relevante kennis en inzichten op die minimaal betrekking hebben op en toepasbaar zijn voor de eerstelijns forensische praktijk (forensische artsen en forensische verpleegkundigen). Uit de subsidieaanvraag komt duidelijk naar voren hoe de resultaten toepasbaar en bruikbaar worden gemaakt, zodat forensisch artsen en verpleegkundigen *evidence based* kunnen werken.
- In een zo vroeg mogelijk stadium van de subsidieaanvraag wordt nagedacht over de kennisoverdracht. Het is helder en concreet welke activiteiten ondernomen worden om de resultaten van het onderzoek te verspreiden en te implementeren en welke andere partijen of organisaties u daarbij betreft.
- Projecten die ZonMw financiert moeten impact hebben. Nieuwe kennis en kunde moet gebruikt worden in praktijk, beleid, onderwijs en/of verder onderzoek. Op onze website leggen we uit wat impact is, hoe we werken aan het realiseren en aantonen ervan en wat we van projectleiders verwachten. Meer informatie vindt u op www.zonmw.nl/impactversterken.

Betrokkenheid van eerstelijns forensische artsen en forensisch artsen in opleiding

Bij het onderzoek zijn eerstelijns forensisch artsen en forensisch artsen in opleiding betrokken. Omschrijf hoe u deze betrokkenheid vormgeeft. Met 'betrokken' wordt bedoeld het raadplegen, advies inwinnen, samenwerken en/of laten (mee)beslissen van betrokkenen bij de projecten. Er wordt samengewerkt met de eindgebruikers zodat de resultaten toepasbaar zijn voor het veld. Omschrijf in de subsidieaanvraag hoe deze samenwerking wordt vormgegeven.

Samenwerking met relevante stakeholder en aanpalende disciplines

In het project wordt, waar relevant, samengewerkt met relevante stakeholders en aanpalende disciplines (OM, politie, forensische medisch onderzoek in de tweede lijn). In de subsidieaanvraag is beschreven hoe deze samenwerking wordt vormgegeven en wat de verwachte impact van de resultaten zijn voor deze stakeholders.

Bijdrage aan de onderzoeksinfrastructuur

- Binnen het project wordt minimaal 1 promovendus aangesteld. Omschrijf de rollen en taken van de promovendus.
- Beschrijf hoe het project op andere manieren bijdraagt aan de onderzoeks- infrastructuur van de forensische geneeskunde.

Algemene relevantiecriteria

• Toepassing van ICT en e-health

ZonMw heeft een brede kijk op de inzet van ICT in de zorg. Hieronder verstaan we de inzet van e-health toepassingen, domotica, robotica maar ook de opslag van data met behulp van ICT. We hebben aandachtspunten geformuleerd voor ICT-applicaties en ICT-standaarden in onderzoek.

• Onderwijs

Kennis wordt vooral toepasbaar en toegepast in het onderwijs indien deze kennis tot stand komt in wisselwerking tussen onderzoek, onderwijs en praktijk. Hoe geeft u de wisselwerking tussen onderwijs, onderzoek, praktijk en beleid vorm? Welke resultaten levert uw project of onderzoek naar verwachting op voor het onderwijs?

• Toegang tot data

ZonMw stimuleert optimaal gebruik van data. Beschrijf in uw subsidieaanvraag hoe u gebruik kan maken van bestaande databestanden en/of onderbouw de noodzaak van nieuwe dataverzameling. Ook kunt u aangeven hoe u van plan bent toekomstige data/resultaten FAIR te delen. Houd bij de planning en begroting van uw project rekening met de kansen en vereisten met

betrekking tot [FAIR data & datamanagement](#). Indien u geen data verzamelt, vermeld dit dan in uw subsidieaanvraag.

Meer informatie over relevantiecriteria vindt u op www.zonmw.nl/relevantiecriteria.

Kwaliteitscriteria

- **Doelstelling en vraag- of taakstelling**

Er vindt een toetsing plaats op helderheid, reikwijdte en originaliteit. De doelstelling is SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden) geformuleerd. Beschrijf helder, concreet en bondig wat het project beoogt.

- **Plan van aanpak**

Het plan van aanpak sluit aan op de doelstelling en vraag- of taakstelling. Het omvat een beschrijving en verantwoording van de onderzoeksopzet en de gekozen methoden en analyses, inclusief de theoretische en/of empirische onderbouwing. Het onderzoeksdesign en de methoden moeten passen bij de vraagstelling en haalbaar en wenselijk zijn voor de context van de eerstelijnszorg. Informatie hierover vindt u op de ZonMw-pagina [passend onderzoeksdesign](#).

- **Haalbaarheid**

Het moet aannemelijk zijn dat het doel van de subsidieaanvraag binnen de gestelde tijd wordt bereikt met de beschikbare expertise, menskracht, faciliteiten en middelen. Beschrijf de kansen en belemmeringen bij de uitvoering van het project en geef een planning van het project.

- **Projectgroep of persoon**

- De hoofdaanvrager en/of projectleider is een gepromoveerde onderzoeker en heeft aantoonbare ervaring met forensisch onderzoek in de eerstelijns forensische praktijk.
- De projectgroep bevat daarnaast de relevante experts en (vertegenwoordigers) van de doelgroep/eindgebruikers. Met expertise wordt bedoeld de deskundigheid die voortvloeit uit inhoudelijke, praktisch of methodologische ervaring die van belang zijn om het project goed tot een goed einde te brengen. Beschrijf in de subsidieaanvraag de expertise van de projectgroep en wie welke rol heeft.

Meer informatie over deze criteria vindt u in de [procedurebrochure](#).

PROCEDURE & TIJDPAD

Houd bij het schrijven van de subsidieaanvraag rekening met de volgende punten:

- Schrijf uw subsidieaanvraag in het Engels.
- Uitgewerkte subsidieaanvragen dienen te voldoen aan de [Algemene subsidiebepalingen](#). Op de pagina [voorwaarden en financiën](#) vindt u ook informatie over de METC/ CCD en de Code Openheid Dierproeven en de Code Biosecurity.
- Reserveer minimaal 5% van uw projectbudget voor communicatie en implementatie. Neem dit op in uw begroting.

Beoordelingsprocedure

Voor de procedures voor de beoordeling van subsidieaanvragen verwijzen we u naar de infographic '[in 10 stappen subsidie aanvragen](#)' en naar de [procedurebrochure aanvragers](#). In deze subsidieronde wordt geen gebruik gemaakt van de project-idee fase.

Na het indienen van de subsidieaanvraag beoordelen referenten de kwaliteit van de subsidieaanvraag. Dit zijn externe experts die de subsidieaanvraag toetsen aan de kwaliteitscriteria in de subsidieoproep. De indiener krijgt vervolgens de gelegenheid een reactie te formuleren op de referentenbeoordelingen (het wederhoor). De commissie geeft een eindoordeel. Het kwaliteitsoordeel stelt de commissie vast op basis van de subsidieaanvraag, referentenbeoordelingen en het wederhoor. De commissie stelt ook het eindoordeel over de relevantie vast. Om in aanmerking te komen voor honorering moeten subsidieaanvragen tenminste als Relevant en Voldoende beoordeeld worden. Wanneer er meer honoreerbare subsidieaanvragen dan subsidie zijn, prioriteert de commissie deze subsidieaanvragen volgens onderstaande prioriteringsmatrix. Als subsidieaanvragen dezelfde eindscore hebben en er een keuze tussen deze subsidieaanvragen moet worden gemaakt, wordt de spreiding over onderzoeksorganisaties als aanvullend argument gebruikt.

Relevantie	Zeer relevant	Relevant	Laag relevant
Kwaliteit			
Goed	1	3	afwijzen
Voldoende	2	4	afwijzen
Matig	afwijzen	afwijzen	afwijzen
Onvoldoende	afwijzen	afwijzen	afwijzen

Tijdpad

Deadline indienen uitgewerkte subsidieaanvraag	23 augustus 2021, 14.00 uur
Ontvangst commentaar referenten	16 september
Deadline indienen wederhoor	30 september
Besluit	Medio november
Uiterlijke startdatum	6 maanden na honorering

Meer informatie

Houd de [programmapagina](#) op de ZonMw-website in de gaten, deze wordt regelmatig bijgewerkt.

INDIENEN

Indiening (via [Mijn ZonMw](#))

Subsidieaanvragen kunnen uitsluitend en conform de richtlijnen worden ingediend via het online indiensysteem van ZonMw (Mijn ZonMw). Sluitingsdatum voor het indienen is 23 augustus 2021 om 14.00 uur.

TIPS

- ZonMw is overgestapt naar een ander digitaal indiensysteem. Als u nog niet eerder met Mijn ZonMw heeft gewerkt dient u zich eerst te registreren als 'Nieuwe gebruiker'.
- Zie voor meer informatie de toelichtingen in [Mijn ZonMw](#) en de [Handleiding Mijn ZonMw](#).

Wij raden u aan om, voordat u uw subsidieaanvraag digitaal indient, een Word versie van uw aanvraag uit te printen (via Mijn ZonMw) en na te lopen op onregelmatigheden. Vooral als u uw subsidieaanvraag eerst in Word heeft opgesteld en vervolgens naar Mijn ZonMw heeft gekopieerd, kan het voorkomen dat sommige tekens (zoals aanhalingstekens) niet goed worden omgezet. U kunt dit in MijnZonMw zelf corrigeren.

Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag

Na het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag moet u de '[Verklaring akkoord indienen subsidieaanvraag](#)' naar ZonMw sturen. Wij verzoeken u de verklaring te voorzien van de handtekening van de 'bestuurlijk verantwoordelijke' en de 'hoofdaanvrager' en deze per e-mail te sturen naar ZonMw, ter attentie van Elke van Vliet kwiteitvanzorg@zonmw.nl. De verklaring dient uiterlijk 1 week na indiening binnen te zijn.

Inhoudelijke vragen

Voor inhoudelijke vragen kunt u contact opnemen met: Elke van Vliet (programmamanager) of Prya Badrie (programmasecretaris), 070 349 54 66, kwiteitvanzorg@zonmw.nl.

Technische vragen

Bij technische vragen over het gebruik van het online indiensysteem van ZonMw (Mijn ZonMw) kunt u contact opnemen met de servicedesk: maandag t/m vrijdag van 8.00 tot 17.00 uur, 070 349 51 78, servicedesk@zonmw.nl. Vermeld in uw e-mail uw telefoonnummer zodat wij u eventueel kunnen terugbellen.

Downloads en links

- [Subsidiebepalingen](#)
- [Procedurebrochure aanvragers](#)
- [Begroting](#) (ZonMw-format of aangepast format)